FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	35090
Nom	Mitjans i tècniques d'intervenció
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2024 - 2025

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1302 - Grau en Criminologia	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Facultat de Dret	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau en Criminologia	21 - Seguretat Pública	Optativa
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	6 - Assignatures optatives de quart curs	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
IBAÑEZ CANO, PABLO DARIO	72 - Dret Penal

RESUM

L'assignatura de Mitjans i tècniques d'intervenció és una assignatura optativa de 6 crèdits integrada en la matèria de Seguretat Pública. El contingut inclou una explicació global dels sistemes reals que utilitzen les forces i cossos de seguretat, per dur a terme la missió que constitucionalment tenen encomanada. És una assignatura que completa i dóna sentit a altres estudiades en el grau de Criminologia, tals com a Seguretat pública i privada, Policia Científica, Investigació Criminal o les restants d'aquesta matèria de seguretat pública, Estrangeria, Seguretat Vial o Investigació d'accidents.

Totes elles són parts dels sistemes que els serveis de seguretat pública apliquen per atendre els problemes que sorgeixen en una societat democrática, i a l'hora d'afrontar la docència i l'aprenentatge, és necessari aplicar la perspectiva pròpia de cadascuna de les matèries.

En Seguretat pública i privada anem a veure la normativa d'organització dels serveis generals del Ministeri de l'Interior i la regulació de seguretat privada.

En Mitjans i tècniques d'intervenció veurem els esquemes d'execució pràctica de la intervenció policial i de la seguretat privada, que unes vegades estan protocolitzats per les organitzacions de seguretat, i en unes altres acudirem al coneixement intern dels serveis que s'estudien, que s'han d'adaptar a les necessitats emergents. També es donen a conèixer les estructures dels serveis policials de Seguretat Ciutadana que sent els mes visibles i propers, comporten uns sistemes d'intervenció molt estructurats i reglats, encara que no sempre són coneguts ni compresos pel conjunt de la societat.

L'art. 104 de la Constitució atorga la missió, a les Forces i Cossos de seguretat, sota la dependència del Govern, de protegir el lliure exercici dels drets i les llibertats i garantir la seguretat ciutadana. És un servei públic essencial, que intervé en el control social, amb legitimitat i sota l'estricte compliment de la legalitat i dels criteris de l'administració pública, l'avaluació de la qual exigeix l'aplicació de criteris d'excel·lència i l'aplicació de protocols d'actuació i manuals de procediment, que permetin determinar els continguts normatius i reglamentaris al cas concret.

Objectius generals:

- Conèixer els principis d'actuació dels professionals de la seguretat pública i, especialment, dels serveis de Seguretat Ciutadana, com la cara visible dels dipositaris del manteniment de l'ordre públic constitucional en el marc de l'Estat Social i Democràtic de Dret.

- Identificar les situacions de conflicte en què apareixen enfrontats interessos o drets d'igual rang, que han de resoldre's amb urgència però amb el detriment mínim imprescindible de qualsevol d'ells.

- Aprendre a distingir, avaluar i, si escau, resoldre conflictes socials, que es plantegen en la societat civil i la solució inicial de la qual és exigible als professionals de la seguretat pública.

- Desenvolupar la capacitat de generar solucions de compromís enfront d'aquests conflictes socials, sota la pressió de la gravetat i la urgència.

- Aplicar els coneixements adquirits i tècniques apreses en el Grau, als serveis de Seguretat ciutadana, bé per a la seva millora, bé per a la seva crítica i exigència de responsabilitats per incompliment protocol·lari.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

És important tenir coneixements tècnics i jurídics que permeten situar aquesta matèria com a activitat professional i aplicar l'après a una activitat molt complexa.

COMPETÈNCIES (RD 1393/2007) // RESULTATS DE L'APRENENTATGE (RD 822/2021)

1302 - Grau en Criminologia

- Ser capaç d'apreciar la complexitat i la diversitat del fenomen criminal.
- Ser capaç de treballar en equip amb altres professionals de l'activitat criminològica.
- Tenir una consciència crítica enfront de la realitat social i els problemes socials respectant els principis d'igualtat, drets humans, pau, accessibilitat universal, solidaritat i protecció mediambiental, tot això des d'una perspectiva de gènere.
- Saber aplicar tècniques criminològiques i mesures de seguretat específiques per a la protecció de les persones, dels béns i del medi.

RESULTATS D'APRENENTATGE (RD 1393/2007) // SENSE CONTINGUT (RD 822/2021)

En finalitzar l'assignatura l'estudiant ha de ser capaç d'adquirir les següents destreses:

Coneixement: Conèixer el components tècnics bàsics de l'exercici de la intervenció policial directa, ajustada a l'estat de dret.

Habilitats: Realitzar i avaluar les intervencions policials, amb mètode avançat basats en criteris de qualitat aplicats al servei públic de la seguretat ciutadana i des de l'orientació de tals intervencions a les tècniques d'investigació adequades per a la persecució de delictes i la resolució de conflictes socials.

Indicadors: L'alumne ha de mantenir, una constant actualització tècnica centrada en la seguretat pública, amb l'objectiu del respecte i protecció dels Drets Fonamentals i Llibertats Públiques, sobre la base de la igualtat entre dones i homes i els valors democràtics contra qualsevol mena de discriminació.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Seguretat Ciutadana

1. Conceptes de seguretat ciutadana i ordre públic. 2. Necessitat de la seguretat per a l'exercici de les llibertats públiques. 3. Inseguretat ciutadana. 4. Efectes de la inseguretat ciutadana. 5. Serveis de seguretat ciutadana en el ministeri de l'interior. Secretaria d'estat de seguretat. 6. Comunitats Autònomes i Administració Local. 7. Col·laboració dels serveis de seguretat Privada.

Aquest és un tema introductori de l'assignatura, que parteix de la normativa impartida en els temes 4, 9 i 10 de l'assignatura de seguretat pública i privada de 2n Curs del grau, als quals es farà breu referència, quant a explicació de la inseguretat i necessitat de la seguretat en la societat moderna, que fonamenta l'especialització de les unitats policials, la seua creació i ubicació en l'organigrama administratiu, per a després introduir els sistemes d'intervenció directa de les unitats. Com estan formades i actuen les unitats de FFCCS de l'estat, CC.AA. i Administració Local, distribució de competències amb exemples clars (la patrulla, la detenció, alcoholèmies, el control de trànsit, de grans esdeveniments, establiments financers, centrals de comunicacions, ports, aeroports, etc.)

2. Mitjans per a la intervenció policial

1. Mitjans personals i materials. 2. Condicions personals: Número i preparació. 3. Factors variables en la intervenció. 4. Situacions: variables antròpiques i d'entorn. 5. Orientació de la intervenció: Prevenció i reacció. 6. Composició de la unitat d'intervenció.

Aquest és el tema explicatiu dels aspectes generals a tenir en compte a l'hora de crear o valorar els recursos personals i materials que s'implementen per als diferents serveis. Selecció del personal, eficiència en el número, necessitat de preparació especialitzada (formació, centralitzada, contínua, en cascada). Detecció i avaluació dels riscos, d'origen humà o no. Presa de decisió de la mena d'intervenció, possibilitat de prevenció i necessitat de la reacció. Variables generals (escenari, grandària, intensitat de l'alteració, recursos disponibles) a tenir en compte per a configurar les unitats d'intervenció, per a arribar a l'epígraf final d'oportunitat i eficiència en la selecció de mitjans materials: de protecció, estructures, vehicles, comunicacions, mitjans de prova i armament o qualsevol altre aspecte que el cas concret requerisca.

3. Tècniques d'Intervenció policial.

1. Autoprotecció: Individual i de la unitat d'intervenció. 2. Prioritat en objectius a protegir. 3. Protecció de les persones, dels Drets Fonamentals i dels béns materials. 4. Protecció integral. 5. Planificació del dispositiu de protecció. 6. Organització, direcció i cadena de comandament. 7. La protecció dinàmica. 8. La protecció estàtica.

Tema explicatiu de la necessitat d'actuar amb seguretat pròpia (individual i del grup) per a poder oferir seguretat a terceres persones. Prioritat en l'atenció a riscos, garanties dels drets en l'exercici pràctic de la violència legítima. Riscos laborals del personal de seguretat pública i privada, atesos els diferents riscos que es poden atendre: robatori, incendi, atac informàtic, atac a subministraments (llum, aigua, gas, telèfon, etc.) l'atenció del qual s'atribueix a uns serveis amb estructura jerarquitzada, cadena de comandament i organització d'efectius policials; en els supòsits de protecció de drets Fonamentals i béns materials, amb descripció d'elements a tenir en compte (obediència deguda, actuació especialitzada); amb el tractament diferent de la protecció estàtica (que fer quan estic quiet i vigilant, possible objectiu) i la protecció dinàmica (que fer quan se cerca el possible focus del problema, investigació o patrulla).

4. La patrulla de vigilància i protecció

1. La patrulla com a servei de seguretat. Classes i composició. 2. Objectius i mitjans idonis. 3. Adequació del patruller al servei. 4. Preparació del servei. Informe i avaluació de resultats. 5. Patrulles en moviment i parada. 6. Llocs i persones a observar durant la patrulla. 7. L'autoprotecció de la patrulla.

Aquest tema aprofundeix en les característiques professionals idònies, proporciona la informació necessària per a dur a terme correctament la missió de vigilància dinàmica pel sistema de patrulla, amb la selecció de qualitats i nombre de persones que ho assumeixen; informació necessària per a realitzar eficientment el servei: què protegir, quins són els atacs previsibles que es tendeix a neutralitzar; com coordinar diverses patrulles i elements de vigilància estàtica (càmeres, sensors, alarmes etc.); llocs segurs per a realitzar parades; efecte de prevenció general de la patrulla cridanera (personal uniformat, vehicles amb distintius, llums i acústica) coordinada i informada amb personal discret i vehicles camuflats. Objectius de control, necessitat de l'autoprotecció combinada i contravigilància.

5. El control de seguretat.

1. Controls policials: concepte i classes. 2. Objectius, condicions i escenari. 3. Operativitat i mitjans humans. 4. Planificació i fases. 5. La requisa prèvia de seguretat: Fases i mitjans. 6. Sistemes i nivells de cerca. 7. Metodologia de la cerca. 8. Seguretat privada i control d'accessos.

El control de seguretat és un sistema d'intervenció que combina elements de protecció estàtica i dinàmica, amb la peculiaritat del seu fàcil desplegament, rapidesa en el control de zones relativament grans si té un sol accés o uns pocs punts a protegir, i vies de circulació. El seu objectiu és filtrar el flux d'usuaris d'una via, un accés o un entorn. Previsions a tenir en compte per a utilitzar els recursos materials adequats (arcs de seguretat, escàner, tanques, rasclets de pues antifugida, garanties d'autoprotecció en previsió d'atac directe o fugides; coordinació amb altres efectius, anells perifèrics de protecció, helicòpter etc.) amb el límit de protecció dels Drets Fonamentals i normes de regulació dels propis serveis de seguretat pública i privada.

6. Intervencions d'urgència.

1. Les urgències en seguretat 091, 062, 092, 1.1.2. 2. La coordinació i competències dels diferents serveis. 3. Les sales 091 de cos Nacional de policia. 4. El 062 - COS de la guàrdia Civil. 5. 092 Policia Local. 6. L'1.1.2 Emergències i protecció civil. 7. Pla territorial d'emergències de la Comunitat Valenciana.

Els experts en seguretat seran tant més eficients quant millor coneguen la reposada de la seguretat pública, assumint que les emergències de seguretat augmenten al mateix ritme que el progrés social, amb una tendència creixent a unificar el punt de coordinació. En aqueix sentit actua l'1.1.2. en cada comunitat autònoma, perquè pot tenir competències diferents, però en seguretat pública continuen funcionant els centres de resposta en atacs contra la seguretat pública, Salas de seguretat ciutadana

del CNP 091, o del centre Operatiu de serveis - 062 COS de la GC, o sales d'emergències de policia Local 092. A més, és cada vegada més freqüent que aquests serveis tinguen protocols d'actuació amb els seus corresponents controls de qualitat.

7. Intervenció amb detinguts.

1. Mesures cautelars personals. 2. La detenció: contingut, efectes i normativa. Modalitats de detenció. Instruccions de la SES. 3. La diligència d'identificació en l'eL 4/2015. 4. Protocol de trasllat de detinguts. 5. Detinguts menors d'edat. 6. Conduccions urbanes i interurbanes de detinguts.

En aquest tema es proposen els requisits de la detenció regulades per instruccions de la secretaria d'estat de seguretat (per a tractament respectivament de detinguts en general i de menors detinguts), i identificació de persones indocumentades de la l.O. 4/2015. Tractament de detinguts i presos, trasllats de detinguts o imputats a la presó preventiva, requisits i precaucions, competència i preparació del personal destinat als serveis de conduccions urbanes i interurbanes, amb les dificultats que es poden presentar, agressivitat per consums de drogues, grups organitzats de delinqüents, riscos per als funcionaris i garanties per a la seguretat i integritat dels detinguts, amb l'eventual coordinació de serveis mèdics.

8. Plans d'actuació en atemptats.

1. Introducció. 2. Motivació i formes de l'atemptat. Anàlisi de la situació social. 3. Plans de prevenció: Amenaces de bomba, de cotxe bomba, d'atac NBQR. Objectius i estructura dels serveis. 4. Plans de reacció després de l'atemptat: Fins i estructura dels serveis. 5. El cordó de seguretat. 6. Evacuació.

L'atemptat, més enllà del tipus penal, és l'acció violenta orientada a causar lesions a persones o danys importants en les coses. Ha de fer-se una preparació prèvia encomanada als serveis d'informació per a protocol·litzar l'actuació en l'escenari, coneixent la motivació, el tipus d'objectiu (edificis significatius, seus polítiques, policials, militars, de comunicacions, etc.), els mètodes de preparació de l'atemptat, vigilàncies i contravigilàncies, investigació de l'amenaça de bomba, estructura dels serveis reactius enfront de la realitat del fet consumat amb els seus protocols d'actuació, anells de seguretat preventiva, protecció de vies alternatives per a l'evacuació de residents i atenció i trasllat de víctimes. Ordre d'intervenció dels especialistes en Seguretat Ciutadana, TEDAX, Policia Científica i altres.

9. Intervenció en grans catàstrofes.

1. Tipus de sinistres. 2. Sistemes de prevenció i coordinació de serveis (CECOR). 3. Recollida d'informació.

PPeculiaritats dels aspectes vistos en el tema anterior, que donava resposta a un atemptat com a risc antròpic, aplicades a altres situacions de molt diversa etiologia, que poden afectar escenaris molt diferents amb extensió i efectes també molt variats i que requereixen d'una previsió de les mateixes

amb preparació d'efectius adequats, disposats tant a prendre el control de l'emergència, com a integrar-se en un operatiu dirigit des d'altres responsables, com els de protecció Civil. Necessària la protocol·lització dels riscos predictibles, fins i tot amb la realització de simulacres. Establiment de canals de recollida i difusió de la informació rellevant, protecció policial dels escenaris, recollida de vestigis que ajuden a la investigació i disseny de la cadena de custòdia.

10. Intervenció davant la violència i l'odi.

1. Protocol d'actuació de les FFCCS contra els delictes d'odi: Introducció. 2. Fases de l'actuació policial. 3. La víctima: atenció, protecció i orientació. Declaració de la víctima. 4. Definicions conceptuals.

En els temes anteriors ens hem enfrontats a esdeveniments produïts per la voluntat humana a distància i a riscos de fenòmens naturals. En aquest tema hem d'assumir la intervenció de la seguretat pública i/o privada enfront de l'activitat violenta de les persones, que exigirà una especial preparació personal, tècnica i jurídica, que done resposta a les previsions de la L.O. 2/1986, actuant amb la decisió necessària, exercint la seua funció amb absolut respecte a la constitució i a la resta de l'ordenament jurídic. Per a això explicarem les característiques de la violència en cadascun dels epígrafs proposats i la intervenció que redueix la incidència amb els respectius entorns, per a aplicar-la des de la seguretat personal i sense menyscabar els drets fonamentals dels implicats.

11. Unitats especialitzades

1. Cos Nacional de Policia. 2. Guàrdia Civil.

Pretén donar a conéixer uns certs serveis altament especialitzats, que només es coneixen per la seua imatge especialment cridanera i els seus resultats espectaculars. Ens referim a uns serveis amb escassa normativa reglamentària i meticulosa planificació de les unitats, des de la idea inicial de la seua necessitat de creació, la selecció de mètodes i personal, el seu ingrés i formació. L'entrenament físic, psicològic i tècnic. Objectius i pla d'operacions.

12. Mediació policial

1. Introducció. 2. Principis de la mediació policial. 3. Assumptes susceptibles de mediació. 4.Perfil del/de la policia mediadora. 5. Tècniques en mediació. 6. El procés de mediació.

A la darrerenca dècada, la mediació, com a sistema de justícia restaurativa i mitjà de resolució de conflictes entre particulars, ha rebut un important impuls en l'àmbit policial, per part dels cossos de Policia Local. Aqueix impuls, avalat per lIVASPE, ha permés que multitud de plantilles de Policia Local hagen format i preparat funcionaris intermediadors per a la resolució de conflictes de caràcter privat, i hagen creat unitats de mediació policial a tal fi.

La Mediació Policial suposa un camp nou, arriscat, important i irrenunciable, partint de la base que la

seua pràctica és saludable, funciona i es configura com a eina per al canvi cultural en l'organització policial i també com a eina de prevenció per a la violència.

Des d'aquesta perspectiva, la proposta és una nova Policia més assistencial, preparada per a mediar i derivar els conflictes, una nova policia vista des d'un punt de vista psicològic i social, fonamentada en la prevenció.

13. Actuació policial amb drons

1. Reial decret 1036/2017. 2. Fases de l'actuació. 3. Tipus d'ús del dron. 4. Actuació sancionadora. 5. Els drons en el servei policial.

La utilització d'aeronaus no tripulades (drons) és un fenomen en expansió, tant en el camp recreatiu com en el professional. Dona lloc també a fenòmens contraris, com la possibilitat d'aparició de noves oportunitats delictives, però també de noves eines per a combatre-les.

Davant aquesta generalització d'ús de drons, convé que les/els funcionaris de policia sàpien com han d'intervindre, davant quin tipus d'aparells es troben i les restriccions de vol en cada cas, a l'efecte de vetlar pel correcte compliment de la normativa vigent, l'actuació inspectora i la sancionadora.

14. Intervenció i col·laboració internacional.

1. Agències de col·laboració internacional (OIPC-INTERPOL). 2. Seguretat europea: TREVI, EUROPOL i EUROGENFOR. 3. Persecució en calenta. 4. EUROJUST. Ordre de detenció Europea. Euro-ordre de protecció.

Acabant el temari, ens acostem a la col·laboració policial internacional per a endinsar-nos en l'estructura dels serveis, com ingressar en aqueixos serveis conjunts, ubicació de les seues seus i relació entre Estats, per a concloure amb la intervenció en els requeriments de l'autoritat judicial, espanyola o internacional, mitjançant els principals instruments de col·laboració de la UE: Ordre de detenció Europea, Euro-ordre de protecció i persecució en calent.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	60,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	5,00	0
Elaboració de treballs en grup	15,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Estudi i treball autònom	15,00	0
Lectures de material complementari	10,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	10,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	10,00	0
Resolució de casos pràctics	15,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura en relació a les sessions de classe teoricopràctiques, amb avaluació periòdica durant el curs i realització d'un exercici final tipus test o oral voluntari.

L'assistència a les activitats de classe és obligatòria per a tot l'alumnat.

La present assignatura s'imparteix dins d'un mòdul presencial i també utilitzarà la plataforma docent de la uV, l'aula Virtual (aulavirtual.uv.es). En ella apareixeran depositats el programa i els materials que l'alumne ha de llegir i analitzar. A través d'ella, igualment, haurà de fer-se arribar al professor els treballs que es puguen anar sol·licitant a l'alumnat.

AVALUACIÓ

La qualificació de l'assignatura es determinarà a partir de les qualificacions obtingudes de l'avaluació contínua desenvolupada en cada grup, a la qual correspon un 30% de la qualificació final, i de la realització de la prova final en la dates fixades per la facultat, a la qual correspon un 70% de la qualificació final.

Serà necessari obtenir una nota mínima d'aprovat (5) en la prova final per a superar l'assignatura, amb independència de la nota obtinguda en l'avaluació contínua.

L'annex del professor detallarà les condicions de l'avaluació contínua i el caràcter oral o escrit de la prova final, així com si es realitzarà una prova parcial, de caràcter alliberador o no, en les dates fixades per la facultat.

Els alumnes que no realitzen l'avaluació contínua es podran presentar a la prova final en primera convocatòria, i la nota obtinguda quedarà limitada al valor ponderat que aquesta prova té en la qualificació final (un 70%), de manera que, com a màxim, es podrà obtenir un 7 com a qualificació final.

En cas de suspendre la primera convocatòria, per a la segona convocatòria es conserva la qualificació obtinguda en l'avaluació contínua. Si l'annex del professor preveu que hi haja alguna activitat com a recuperable, determinarà la manera d'obtenir la qualificació de la mateixa en segona convocatòria.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Antón Barberá, F.: Técnicas de Intervención Policial, Tirant lo Blanch, Valencia
- Antón Barberá, F.: Policía Científica Volumen I, Manual de Normas de Procedimiento de la Comisaría General de Policía Científica, Tirant Lo Blanch, Valencia
- Antón Barberá, F. y Soler Tormo, J.: Administración policial: legislación e investigación privada, Tirant lo Blanch, Valencia
- López Sánchez, M. y Marchal Escalona, A.: Policía y Seguridad Pública: manual de intervención policial, Aranzadi, 2014, España, ISBN 9788499037622
- Coque, A.: Intervención operativa policial, EDAF, 2017, España, ISBN 9788441437586

Complementàries

- http://www.policia.es/org_central/seguridad_ciudadana/
- http://www.guardiacivil.es/es/institucional/especialidades/
- https://e-justice.europa.eu/